

VAST: Ερευνώντας τις Ευρωπαϊκές αξίες μέσα στον χώρο και τον χρόνο

Σκεπτόμενοι τις ηθικές αξίες και τι σημαίνουν για τον καθένα ξεχωριστά αλλά και για το σύνολο του Ευρωπαϊκού πολιτισμού, προσπαθούμε να αποκρυσταλλώσουμε πώς αυτές γίνονται αντιληπτές. Πώς έχουμε οδηγηθεί σε αυτές, πόσο μπορεί να έχουν αλλάξει στο χρόνο και ανά γεωγραφική τοποθεσία, και πώς τις αντιλαμβανόμαστε σήμερα;

Από τον Δεκέμβριο του 2020, μία διεθνής ομάδα Ευρωπαίων ερευνητών καλείται μέσω του ερευνητικού έργου με το ακρωνύμιο **VAST (Values Across Space & Time)** να κάνει ακριβώς αυτό: να μελετήσει τις Ευρωπαϊκές αξίες, πώς αυτές αλλάζουν μέσα στον χώρο και τον χρόνο, πώς επικοινωνούνται και πως γίνονται αντιληπτές σήμερα. Το έργο, που εντάσσεται στα προγράμματα πολιτιστικής κληρονομιάς του Ορίζοντα 2020, βρίσκεται υπό την ηγεσία του **Ινστιτούτου Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος**, το οποίο συντονίζει οκτώ οργανισμούς από πέντε χώρες ώστε να μελετήσουν τα παραπάνω για τα επόμενα 2,5 χρόνια.

Το VAST έχει σαν στόχο τη διερεύνηση του μετασχηματισμού των θεμελιωδών Ευρωπαϊκών ηθικών αξιών μέσα στον χώρο και τον χρόνο, οι οποίες θεωρούνται βασικές για τη διαμόρφωση βιώσιμων κοινωνιών και οι οποίες επιτρέπουν στους πολίτες να συνυπάρχουν αρμονικά: αξίες όπως η **ελευθερία, η δημοκρατία, η ισότητα, η ανοχή, ο διάλογος, η ανθρώπινη αξιοπρέπεια και το κράτος δικαίου**.

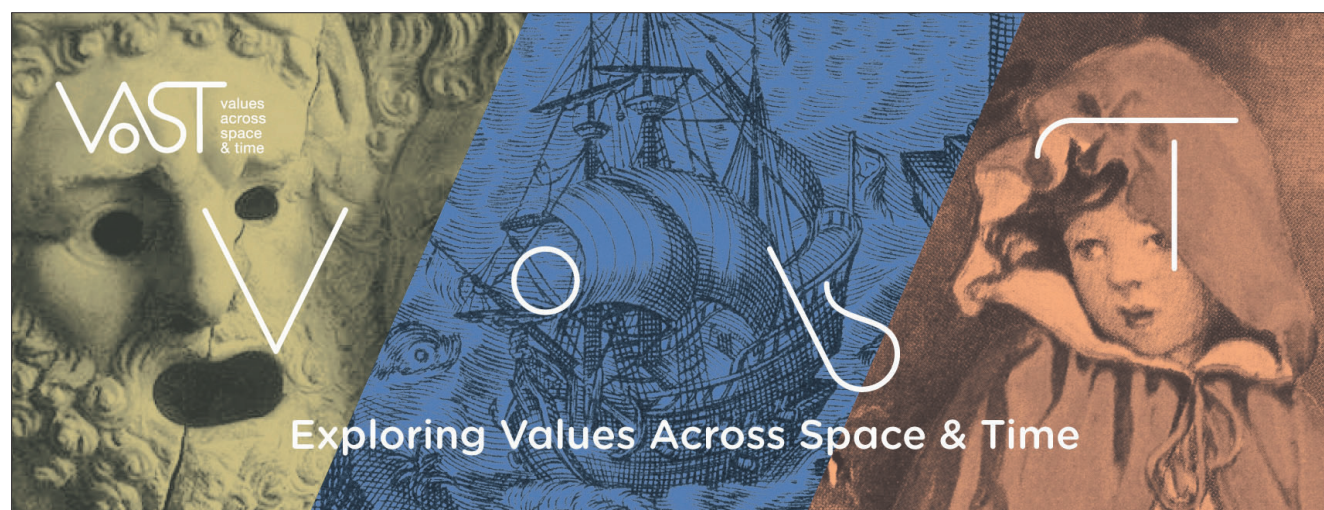
Το όραμα

Το όραμα του έργου είναι να φέρει τις ηθικές αξίες στο προσκήνιο χρησιμοποιώντας προηγμένη τεχνολογία, για να δημιουργήσει μία ψηφιακή πλατφόρμα και μία βάση γνώσης, όπου θα περιλαμβάνεται υλικό από τρεις τομείς: το Θέατρο (εστιάζοντας στο αρχαίο ελληνικό Δράμα), την Επιστήμη (εστιάζοντας στην Επιστημονική Επανάσταση και σε κείμενα φυσικής φιλοσοφίας του 17^{ου} αιώνα) και τη λαογραφία (εστιάζοντας σε λαϊκούς μύθους και παραμύθια).

Οι ερευνητές θα εφαρμόσουν μεθοδολογίες και ηλεκτρονικά εργαλεία, όπως ανάλυση περιεχομένου, συνεντεύξεις, ερωτηματολόγια, θεατρικά έργα, ιστορίες και αφηγήσεις σε βίντεο, σε προφορική ή γραπτή μορφή, για να παρακολουθήσουν τις αξίες μέσα στον χώρο και τον χρόνο, να διευκολύνουν την ενιαία κατανόηση της εξέλιξης αυτών και να μελετήσουν πώς εκλαμβάνονται από το κοινό. Η κοινότητα από την οποία θα προκύψει το συγκεκριμένο περιεχόμενο απαρτίζεται από ερευνητές και επαγγελματίες του χώρου, καθώς και καλλιτέχνες, επιμελητές, αφηγητές, θεατές, επισκέπτες μουσείων και φοιτητές.

Οι αξίες σήμερα

Πέρα από την ανάλυση του μετασχηματισμού των ηθικών αξιών του παρελθόντος, το VAST θα μελετήσει τον τρόπο με τον οποίο επικοινωνούμε και εκλαμβάνουμε τις ηθικές αξίες σήμερα, συλλέγοντας, ψηφιοποιώντας και αναλύοντας αφη-

γήσεις και εμπειρίες, τόσο από ένα δίκτυο επικοινωνίας των ηθικών αξιών (π.χ. καλλιτέχνες, σκηνοθέτες, φορείς από την πολιτιστική και δημιουργική βιομηχανία, επιμελητές, αφηγητές, εκπαιδευτικοί κ.ά.) όσο και από αντίστοιχα κοινά, όπως θεατές, επισκέπτες μουσείων, φοιτητές, μαθητές κ.ά.

Με την ψηφιοποίηση του υλικού καθίσταται δυνατή η διαφύλαξη άυλων στοιχείων όπως οι ιστορίες, ευρήματα και εμπειρίες, τα οποία είναι συνδεδεμένα με εμβληματικές θεατρικές παραγωγές και μουσειοπαιδαγωγικά προγράμματα, βοηθώντας έτσι στην ενοποίηση υλικού και παρέχοντας συμπληρωματικό πλαίσιο για ανάλυση και σημασιολογική αξιολόγηση των ψηφιακών στοιχείων και πηγών. Αυτή η ψηφιοποίηση και προφύλαξη της Ευρωπαϊκής πολιτιστικής μας κληρονομιάς βελτιώνει την κατανόηση της πολιτιστικής μας ιστορίας και κουλτούρας, ενώ ταυτόχρονα αποτελεί βασικό οδηγό προς την οικονομική, κοινωνική, περιβαλλοντική και βιώσιμη ανάπτυξη.

Όπως σημειώνει ο συντονιστής του VAST, ερευνητής στο Ινστιτούτο Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος, Δρ Γεώργιος Πετιάσης: «Οι ηθικές αξίες είναι σημαντικές, επειδή ορίζουν ποιιοί είμαστε. Οι αξίες είναι τα ίχνη της κοινής μας κληρονομιάς, της συλλογικής μας μνήμης, του τρόπου που σκεφτόμαστε τον εαυτό μας και τους άλλους. Το να προσπαθήσουμε να καταγράψουμε το τι σημαίνουν αυτές οι αξίες για τον καθένα και καθεμία από εμάς, θα μας βοηθήσει να εξάγουμε πολύτιμα συμπεράσματα για τον τρόπο που αυτές επικοινωνούνται, γίνονται αντιληπτές αλλά και επηρεάζουν σε ατομικό επίπεδο, με στόχο την καλύτερη κατανόηση και προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης».

Ερευνώντας τις αξίες του παρελθόντος

Η έρευνα εξελίσσεται με την ανάλυση των αξιών να έχει ξεκινήσει και για τους τρεις πλότους του έργου, οι οποίοι είναι: το αρχαίο ελληνικό δράμα, τα κείμενα της Επιστημονικής Επανάστασης και τα παραμύθια. Στην Ελλάδα, ερευνητές από το ΕΚΠΑ αναλύουν κείμενα αρχαίων τραγωδιών και κωμωδιών, στην Πορτογαλία στο Πανεπιστήμιο NOVA εντοπίζο-

νται οι Ευρωπαϊκές αξίες στα παραμύθια των αδερφών Grimm και στο μουσείο Galileo στη Φλωρεντία της Ιταλίας στα κείμενα της πλούσιας βιβλιοθήκης του μουσείου.

Η πρώτη έρευνα κοινού διεξήχθη πρόσφατα στον άξονα του αρχαίου ελληνικού δράματος με τη χρήση ερωτηματολογίου, απευθυνόμενη τόσο σε εξειδικευμένο όσο και στο ευρύ κοινό που κλήθηκε να παρακολουθήσει την παράσταση *Επτά επί Θήβας του Αισχύλου*, σε σκηνοθεσία του Τσέζαρις Γκραουζίνις, από το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος (ΚΘΒΕ). Η έρευνα θα προσδιορίσει, αποτυπώσει και μελετήσει τις αξίες του Ευρωπαϊκού πολιτισμού, όπως διαμορφώθηκαν μέσα στον χρόνο από την Αρχαία Ελλάδα μέχρι και σήμερα. Θα αναδείξει τον τρόπο με τον οποίο οι αξίες αυτές διαμόρφωσαν τον σύγχρονο Ευρωπαϊκό πολιτισμό και το αξιακό σύστημα που τον διέπει, θα ανιχνεύσει, προσδιορίσει και μελετήσει πώς οι αξίες αυτές γίνονται αντιληπτές και θα δημιουργήσει ένα σχετικό αποθετήριο δεδομένων που θα διαθέσει ανοικτό στην ερευνητική κοινότητα προς το σκοπό περαιτέρω έρευνας.

Οι Ευρωπαϊκοί εταίροι του VAST που συμπράττουν στο έργο είναι το Εθνικό Κέντρο Έρευνας Φυσικών Επιστημών Δημόκριτος (Ελλάδα), το Πανεπιστήμιο του Μιλάνο (Ιταλία), το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών - ΕΚΠΑ (Ελλάδα), το Πανεπιστήμιο NOVA της Λισαβόνας (Πορτογαλία), το Μουσείο Παραμυθίου (Κύπρος), η εταιρεία Semantika (Σλοβενία), το Μουσείο Galileo (Ιταλία) και το Φεστιβάλ Αθηνών - Επιδαύρου (Ελλάδα).

Το έργο VAST εντάσσεται στο Ευρωπαϊκό πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ορίζοντας 2020 για την έρευνα και την καινοτομία και έλαβε συνολική χρηματοδότηση ύψους 2.995.625 ευρώ. Μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του έργου στον σύνδεσμο <https://www.vast-project.eu/> για περισσότερες πληροφορίες και να ακολουθήσετε την πορεία του έργου στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Facebook: www.facebook.com/VASTprojectH2020/
Twitter: twitter.com/projectVAST